

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Re pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naravnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 30.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 234.

V Ljubljani, v soboto 11. oktobra 1890.

Letnik XVIII.

Slovenske posojilnice.

O obnem zboru „zveze slovenskih posojilnic“ smo prejeli naslednje poročilo:

Kakor je opaziti napredek v raznih strokah slovenskega naroda, tako vidimo in z veseljem opazujemo, da se je tudi na finančnem polju storil velik korak. Pred 20 leti nismo imeli Slovenci še nobenega denarnega zavoda, kateri bi bil v slovenskih rokah. Zdaj že imamo nekaj hranilnic, posebno pa veliko posojilnic. Teh se je lansko leto štelo že 35. Nekatere so res še majhne, razpolagajo z majhnimi svotami in ne morejo še veliko koristiti. Druge pa se lepo razvijajo, posojujejo že v veliki meri in darujejo od svojega dobička že lepe novce v dobrodelne in narodne namene. Imamo Slovenci nekatere posojilnice, na pr. v Mariboru in Celji, katere uživajo veliko zaupanje celo pri poštenih Nemcih. Vse slovenske posojilnice so združene v posebno društvo, v „Zvezo slovenskih posojilnic“, ki ima svoj sedež v Celji in predsednika v osebi državnega poslanca gosp. Mihe Vošnjaka. Ta „zveza“ je v tej stroki veliko koristila. Izdala je uzorna pravila za slovenske posojilnice, spodbujala pri osnovanju novih posojilnic, podpirala stare posojilnice, zlasti v davčnih zadevah. Posebno živahnost je kazala „zveza“ pod bivšim tajnikom M. Veršecem, ko je izhajal časopis „Zadruga“, glasilo te „zveze“. Pri občnih zbiorih „zveze“ se je vselej kaj koristnega za naše posojilnice ukrenilo. Tako tudi letos, ko je imelo to društvo dné 8. oktobra svoj občni zbor v čitalnični dvorani. Sešlo se je bilo blizu 25 družtenikov, ki so zastopali 2 kranjski, 1 primorsko, 4 koroške in 9 štajerskih posojilnic.

To gospódo je pozdravil društveni predsednik s pristrčnimi besedami ter razložil sedanje stanje slovenskih posojilnic, katero se dá najbolje presoditi

po priobčenih statističnih podatkih, katere je izdal gospod predsednik v imenu „zveze slovenskih posojilnic“ in gosp. Lapajne po slovenskih časopisih in po letošnjem koledarju družbe sv. Mohora. Posebno veselo znamenje je, da se na Koroškem marljivo snujejo slovenske posojilnice, katerih bode kmalu več na Koroškem, kakor na Kranjskem.

Točke dnevnega reda so se rešile v veliko zadovoljstvo navzočnih pooblaščenecv slovenskih posojilnic. Mesto dosedanjega časopisa „Zadruga“ izdajala bode „zveza“ le letno poročilo o vseh slovenskih posojilnicah, a to bode morebiti obširna in podučljiva knjiga za strokovnjake in za slovenske domoljube. Vredovanje tega letnika bode „zveza“ izročila gosp. Lapajne-tu. Znamenit je bil predlog gosp. predsednika Vošnjaka, po katerem se bodo pravila „zveze“ v tem smislu preuredila, da bode imel odbor „zveze“ pravico in dolžnost, pošiljati svoje nadzornike (morebiti celo prisežene) k posameznim posojilnicam, da se prepričajo o njih poslovanji in uradovanji. To je v istini potrebno. Ako bi mi to opustili, opomnil je gosp. Vošnjak, utegnili bi vlada nam take nadzornike pošiljati. Ali naša čast in previdnost to terjate. Kako smo zdaj Slovenci ponosni na svoje posojilnice! Če bi se pa pri kateri posojilnici prigodil polom, kako bi to globoko peklo slovenske domoljube, kako bi naši nasprotniki kričali!

Veliko razgovora je bilo o predlogu gosp. Lapajne-ta, da bi se osnovala iz „zveze“ skupna denarna zadruga, v katero bi se stekali odvišni novi posojilnici in katera bi manjše posojilnice zalagala s hranilnimi vlogami ali s posojili. O tem predlogu se je unela živahna debata, katere so se s svojim strokovnim znanjem vdeleževali zastopniki večjih posojilnic (mariborske, ptujske, celjske),

gg. dr. Jurtela, dr. Klančnik, Simon, M. Vošnjak, ki so vsi dokazovali, da takega zavoda, take „centralne posojilnice“ zdaj še ni treba, ker vse večje posojilnice manjše podpirajo. Vendar se je naposled na predlog gosp. predsednika sprejel omenjeni nasvèt z dostavkom, da se bode pri bodočem obnem zboru o tem razpravljalo.

Temu poročilu dodamo še nekaj podatkov o slovenskih posojilnicah po spisu, katerega je sestavil gosp. Ivan Lapajne, ravnatelj meščanske šole v Krškem.

V minolem l. 1889 je bilo 35 slovenskih posojilnic, in sicer na Štajerskem 15, na Kranjskem 10, na Koroškem 8 in na Primorskem 2. Vse slovenske posojilnice so gospodarske zadruge v zmislu postave iz l. 1873. z neomejenim ali omejenim poroštvo. Neomejeno poroštvo ima 25 posojilnic, omejeno pa ostalih 10. Ker pa so posojilnice z neomejenim poroštvo večje veljave, zato večkrat že obstoječa posojilnica z omejenim poroštvo svoja pravila premeni tako, da se preustroji v zadrugo z neomejenim poroštvo.

Najstarejša slovenska posojilnica je „Obrotniško pomočno društvo“ v Ljubljani; dalje posluje ljutomerska posojilnica 18 let, šentjakobska v Rožu 17, šoštanjka 16, mozirska 15, ormoška 14 let itd.

Denarni promet vseh posojilnic je koncem l. 1889. znašal 7.910.076 gld., in sicer štajerskih 4.310.526 gld., kranjskih 2.954.469 gld., koroških 536.825 gld. in primorskih 108.256 gld. Največ prometa je imela celjska, potem metliška, mariborska, ptujska itd.

Zadružnikov ali udov se imele vse posojilnice 18.843, ki so vplačali deležev za 356.368 gld. Hranilne vloge so znesle 3.136.503 gld., posojila pa 3.632.883 gld. Posojila so se dajala pri 23 za-

LISTEK.

Laška in naša domovina.

(Spomin na potovanje.)

Stal sem na balkonu škofijske palače v svetovnoznanu Loreti. Na desno so zvonili v „campanilli“ (zvonik), poleg katere stoji stolna cerkev z veličastno kupolo in dragoceno vsebino; v nji je, kakor znano, „Santa casa“ (hišica Matere Božje). Pred mojim očesom v daljini blestelo je belo skalovje, znano po bitvi pri Castelfidardu. Malo v stran popenjala se je kvišku okrogla skala, skoro bi jo lahko nazivaljal „skledo“ Ankone. V ozadi štrlelo je proti nebu istotako golo pečevje, morda še večje. V sinji daljavi proti severu penilo, zelenelo in modrilo se je Jadransko morje. Vozili smo se tudi po morji, toda blizu ne učini morje takega vtisa na gledalca, kakor iz daljave. Ta obraz nikoli ne gine iz spomina gledalcu.

To gibanje valov, to vršenje in neznano šumenje, ta morska godba divno prešinja človeka. Zeleni gaji in vrtovi popolnjujejo predivni obraz. Ne Assisi, ne Rim, razven zgodovinskih spomenikov njegovih in cerkve sv. Petra, ni Napolj z Vezuvom in zasutimi mesti, ne Benetke, ki plavajo na morji, kakor lupina na vodi, ne švicarske gore me niso tako zanimale, kakor pogled na loretansko okoličje. Mati Božja si ni zamán izvolila baš ta kraj za svojo stolico in svoje bivanje. Krasna kot ne-

vesta, kot rajski vrt, kot najljubeznivejši cvet Evrope pojavlja se tvojemu čudečemu očesu Laška, zlasti okoli Lorete, v celi svoji krasoti.

Kaj čuda, da se je germanskim narodom takó omilila, da so hrepeneli po Laški, da so zapustili mrzle, nerodovitne svoje severne kraje in so kot valovi prihrumeli v ta pozemeljski raj? Dokler so ostali Rimljani pravno nepopačeni, ustavljali so se in odbili te divje tolpe; toda časoma, po stoletjih, so vendar podlegli silnemu navalu pravno zdravejših narodov ter so se združili in spojili z njimi v jeden nov narod, sedanje laško ljudstvo.

O moči in slavi starih Rimljanov in o bojevitosti ter surovosti priseljenih narodov svedoči dandanašnje razvaline pre mnogih gradov in tvrđjav, katere vidimo v Apeninah, zlasti na poti iz Assisija v Rim.

Dasi je nam slovenskim romarjem tedaj dežela laška bila všeč, vendar smo se iskreno spominjali slovenske domovine. Prihajalo nam je na misel: Slovenska domovina naša je res gledé na prirodine lepote divna, a ne tako dražestno krasna, kakor Italija; vendar mi je ljubša radi dobrega, tihega, pobožnega in delavnega ljudstva, zaradi rednosti svoje in pravne zavednosti. Pri nas ni navadno, vsak napredek obešati na veliki zvon, kakor to delajo Francozi in Lahji s svojo omiko; toda če natančneje motrimo to ljudsko naobraženost, uvidimo, da je velik razloček. Pogledati treba samo na to umazano, beraško in leno ljudstvo, in mrzi Vam do

duše. Obličje imajo sicer navidezno duhovito, okó iskreno, lase kodraste in črne kot oglje, toda njegova nepriležnost, navihanost in lenoba je brezmejna.

Kar se tiče duševnih zmožnostij laškega ljudstva, ne dá se tajiti, da je jako nadarjeno, toda to nadarjenost svojo zlorabijo za lopovske čine. Šol je malo videti; cerkve imajo sicer dragocene, toda malo je v njih pobožnosti. Altarni svečniki in drugo cerkveno orodje mora biti s sponami priklenjeno k altarjem iz strahu pred dolgimi prsti Italijanov. Lah moli na molek, toda skregaj se z njim, z molitvijo na ustnih porinil ti bode nož med rebra.

Obdelovanje polja je zelo zanemarjeno. Ljudstvo je leno in zaradi tega ni vredno takó krasne in rodovitne zemlje. Najmarljivejši so še v górenji Italiji okoli Padove in na jugu okoli Napolja. Vsa druga zemlja je slabo obdelana, zlasti okoli Rima, kjer vidiš same pašnike, takozvane „latifundije“. Odtod pohaja tudi brezposelnost in bédla laškega ljudstva. Najbolj se Lahji še pečajo z vrtnarstvom, dalje s trtorejo, svilgojstvom, oljkami, pomerančami itd., ter ribištvo. Mnogo se tudi zida, zlasti v Rimu, toda te stavbe so vse nepotrebne, ker nihče ne kupi teh hiš, — in često ostanejo nezgrajene. Videč te novošegne podrtine, morali smo se nehoté smejati. A tudi obrtu in trgovini se boljše ne godi, in umetelnost propada od dné do dné.

Sedanji Lahji, kakor bi bili v prokletstvu, v nobeni stroki ne napredujejo in se ne odlikujejo, živé

vodih po 6%, pri 8 pa po 5-5% itd.; hranilne vloge pa se obrestujejo pri 20 posojilnicah po 5%, pri 9 po 4-5%, pri 5 po 4% in pri ormoški še celó po 6%.

Gotovine v blagajnicah so imele posojilnice 104.231 gld., naloženega denarja 219.436 gld.; čisti dobiček je znesel 49.532 gld.; upravní troški so znesli 25.182 gld.; davki 6301 gld.

Najvažnejši oddenek slovenskih posojilnic pa so rezervni fondí ali prihranjene zaloge, ki so prava lastnina naših zavodov; in ti rezervni fondí znašajo 184.626 gld.

Ker so slovenske posojilnice v obče jako koristne in potrebne, želimo jim mnogo najboljšega vspeha.

Drobno narodno delo.

II.

Mi imamo nedostatno časopisje, katero v marsikaterem oziru ne prija in ne zadošča. Kaj dela naš „narodni doktor“, da bi pomogel v zboljšanje? Nekdaj je tak inteligenten človek kar živel za to, gotove čase je prijel za pero, da je tudi imel svoj delež v javnem življenju. Dandanes bode večkrat zamán čakali, da se vsaj naroči na kak list. V kavarni ga čita, ali pa tudi ne; na to pa godrnja in kritikuje. Čemu bi on pisal ali naročeval novine, saj ni poslanec? Mnogo imamo narodnih odvetnikov, a v njihovih pisarnah bode marno stikali po slovenskem časopisu.

Gospod profesor je strašno nezadovoljen s to „službeno“ poslaniško politiko, in preustroji bi vso domovino, vse bi prekrstil, da bi bil „on poslanec“. Prosíte ga uljudno, naj vsaj jedenkrat v letu v kakem društvu predava v izobrazbo ali poučenje, naj vsaj s prstom migne v kaki popolnem šolski narodni zadevi, — za ves svet ne, on tega v svojem „položaju“ ne more.

Duhovnik in učitelj sta vzgojitelja naroda, oba čuvarja in gojitelja nádeje naše in bodočnosti. Pogledjmo na njuno narodno delo. Pri obeh opazujemo malomarnost. Nekateri duhovniki pač — in to jim bodi na čast rečeno — priporočajo in posojujejo ljudstvu dobre knjige in časnike in je tako izpodbijajo k čitanju in izomiki. Mnogi pa imajo domá cele skladišnice knjig, ne da bi bile prerezane. In učitelji! Ti imajo večinoma še opraviti le z Liechtensteinom, dasi mnogi njegovega „groznega“ predloga niti prečitali niso. Na shodih in konferencah sklepajo zahvale onim tovarišem, ki več ali manj nerodno izza hrbta mečejo psovke na versko narodno šolo, češ, da utegne malo več verskega duha v šolskih knjigah potisniti splošno omiko ljudstva v stari vek nazaj.

Kako po cení so pač vsakdanje fraze, ki mamijo svet! In če stopiš k učitelju, naj bi pri kakem shodu ljudstvu razložil kaj poučnega, zamán je tvoj trud.

samo od svoje minolosti; in da bi ne bilo tujcev in romarjev, slaba bi jim prédla. To bi bilo kaj zánje, tako-le vsako leto papežev jubilej, da bi mogli prosjačiti pri romarjih, toda „laborare“ (delati) na polju z oslom in pljugom, to jim ne diši.

Jedina stvar, ki nam je imponovala in vzbujala občudovanje do laškega delavca, so izborne železnice, to je, proge in natirje, s kojimi gradnjami se pri nas ne mogó ponašati; toda notranja oprava vóz je kaj slaba. Uljudnost laških železniških uradnikov je pa itak znana; na postajah ni reda ne nadzorstva, vsak dela, kakor se mu zljubi. Sprevodniki okradejo potnike, kjer le morejo.

„Bodimo veseli, da živimo v Avstriji,“ vsikljali so romarji. Sploh so nas pa Lahí smatrali za kake pustolovce, ki jim hoté ukrasti njihovo lepo domovino, — ker istina je, da Lahí strastno ljubi svojo domovino; Nemca in Avstrijanca sovraži, kar jim je vsejedno vsled njihove površne vednosti o zemljepisju.

In dospévši zopet domov na Slovensko, motri spomin naš krasno Italijo, spominjamo se zopet zmage krščanstva nad paganstvom in sv. Očeta v Rimu. Prišle so nam na misel besede pesnikove o slovenski domovini:

„Oj mati moja, domovina,
Ljubezen moja ti jedina,
Ti moja skrb in bolečina,
Bog éuvaj dobrotljivi te,
Bog živi Bog živi te!“

—k.

Kaj pa naš pošteni kmet in rokodelce? Ali je v njegovi občini uzoren red, pravo prijateljstvo med občani, ali so ceste v dobrem stanju, ali se goji sadjarstvo itd.? To so marsikomu postranske stvari, poglavitno je sedaj: ali je gospod župan „nazadnjak“ ali „razsvetljenec“, ali ima náročen ta ali oni slovenski dnevnik? Po tem mnogi merijo njegovo duševno obzorje, katero je, — tako saj nekateri trdijo, — nepregledno, če ni prijatelj duhovščini. Ti so jedini stebri Slovenije, vse drugo z duhovniki vred je zrelo za stope. Mi ne pretiravamo, ker tako sodijo mnogi, ki hočejo povsod nositi zvonec. In tako je zanemarjeno prvo delo za duševni in telesni blagor naroda. Vse je le „šušmarija“, čudežev pa pričakujemo od naših prepírov in od visoke politike. In vendar večji vspehi, uznávanje naših narodnih pravíc morejo biti le posledica tega drobnega občnega narodnega dela, venec in plačilo našega notranjega okrepitvenja in popolnjenja!

Nismo pisali teh vrstic, da bi koga zagovarjali ali pa obdolževali. Mi vsi smo krivi, mi vsi trebamo zboljšanja. Bodimo strogi v prvi vrsti proti samemu sebi; pazimo, da v prvi vrsti nihče izmed nas ne zanemari svoje dolžnosti v ožjem krogu rodbine svoje in občine; delujmo pošteno in vestno v malem — na drobno — in posledica tega občnega drobnega narodnega delovanja bode občno okrepitvenje in popolnjenje vsega naroda, katero povsem mora biti venčano z velikim politíškim vspehom!

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. oktobra.

Notranje dežele.

Vodje staročeški dr. Rieger, dr. Mattuš, dr. Trojan, dr. Skarda, dr. Tonner so imeli dné 9. oktobra posvetovanje o položaji ter o načinu, kako najugodnejše v prihodnjem deželnozbornem zasedanju pospeševati gmotne in duševne koristi češkega naroda.

Katoliško politično društvo za kraljestvo češko je imelo minolo nedeljo svoj shod v Rožmitahu, ki se je izvršil posebno izvrstno. Predsedoval je društveni načelnik grof Karol Schönborn, ki je med drugim spregovoril besede: Odkar sem vstopil v politično življenje pred 20 leti, vsikdar sem branil pravice krone sv. Vavclava in pravice naroda češkega. Rojen sem sicer Nemec, vendar sem prepričan, da so te pravice natorne pravice. Odločno zavračam očitánje, da bi bili Nemci stiskani na Češkem; to po mojem prepričanju ni res; pri tem pa je še mnogo pravíc, ki jih kratijo češkemu narodu in zaradi tega treba krepko braniti pravice češkega naroda. Nadaljujé svoj govor se je s priznalnimi besedami spominjal zaslug dr. Riegra za češki narod ter grajal rovanje Mladočehov proti zasluznemu vodji češkega naroda. Bilo je še mnogo drugih govorov o časopisju, o socialnem vprašanju, o obrtniškich razmerah itd. Želeti je, da pri negotovosti stvari na Češkem prav krepko deluje katoliško politično društvo, kajti ono hrani jedino v sebi podlago, na kateri je mogoče pomiriti naroda bivajoča v deželi in s tem utrditi sálíšee in vpliv kraljestva češkega v avstrijski državi.

Bivši deželni glavar na Solnograškem grof Korinsky poslovil se je 9. t. m. od katoliških društev solnograških. Članek, ki ga je objavila „Salzburger Chronik“, našteva lepih lastností grofovih ter omenja, kako neumorno, s koliko vednostjo in s kakim vspehom je bivši deželni glavar deloval 10 let na Solnograškem in koliko koristnih naprav, zlasti vredbo deželnih financ se je upravnemu zahvaliti. Bil je deželni glavar, katerega ni oviralo njegovo dostojanstvo, da se je vdeleževal katoliških politíšnih društev, da je marljivo sodeloval pri vsenčiliščnem društvu, da je bil delavni ud Vincencijske konference itd. Velika škoda torej je za Solnograško, da je častihlepje in strankarska strast Lienbacherja najvzornejšo delavno moč odstranila iz dežele.

Tirolski italijanski poslanci, ki so vložili pri deželnem odboru tirolskem znano spomenico za razdelitev dežele, čutijo, koliko nasprotja so vzbudili s tem pri vladi in pri sodeležanih nemških, zato hočejo pritiskati na javno mnenje s tem, da sklicujejo shode svojih volilcev, kjer sklepajo v tem smislu sostavljene resolucije. S tem hočejo stopiti poslanci pred deželni zbor ter reči: To zahteva vse italijansko ljudstvo na Tirolskem. — Nobena juha se ne jé tako vroča, kakor se skuha.

Vnanje države.

Italija. Kakor se poroča iz Florence, ménili bi, da je Crispijev govor pri njemu na čast prirejenem obedu napravil najboljši vtis na italijanske politíčne kroge. Toda to nam zabranjuje, kar se pri tej priliki iz Milana 9. t. m. poroča: „Tukajšnji listi se ne zadovoljujejo povsem s Crispijevim govorom v Florenci. Ako je verjeti „Perseveranzi“,

šlo je mnogo navzočih iz dvorane, predno je končal Crispi svoj govor.“

Nemčija. Iz Berolina se poroča dné 9. t. m.: Cesar Viljem se je danes popoldné zopet povrnil v Berolin. Povodom letošnjih popotovanj nemškega cesarja piše „Köln. Ztg.“: Letošnje popotovanje nemškega cesarja bode izvestno mirovno vplivalo na politiko. Pozorni in previdni opazovalci ne dvojijo, da je tudi ruska država prepričana o miroljubivem značaju trodržavne zveze. Izvedeni politiki trdijo, da ne bode še zabučal bojni grom. — To zagotavljajo tudi drugi nemški listi in mi se vjemamo z njimi. Vojne v Evropi ne bo, vsaj tako hitro še ne; zakaj vsled zadnjih vojaških vaj — in poskušanj z brezdimnim smodnikom uvideli so vojskovodje, da je treba zaradi novega smodnika uvesti tudi novo taktiko, odpraviti z vojaške oprave vse žive barve, da bodo manj vidni itd. Vrh tega nimate Rusija in Italija za celo armado repetirk in se gotovo ne bode silili v boj, dokler se ne preskrbite z njimi. Predno pa se bo vse to zgodilo, preteklo bo še nekaj časa in Evropo bo še tiščal oboroženi mir.

Francija. Ko se snide francoska zbornica, predložila bodeta poslanca Millevoye in Gauthier postavila načrt o poostrenji kazni za ogleduhe. S smrtjo naj se kaznijo oni ogleduhi francoske narodnosti, kateri so v javnih službah, ali pa so bili kdaj častniki ali podčastniki v francoski armadi. — Poročali smo že, da je Francija sklenila mir z Dahomejem, kateri jej je bil provzročil marsikatero sitnost in neprilichnost. Francosko ljudstvo je povsem zadovoljno z imenovaním sporazumljenjem. Da se je pa sklenil od Francozov toliko zaželeni mir, zahvaliti mora Francija pred vsem misijonarja o. Dorgereja, ki je tudi dobil zato viteštvo častne legije.

Švica. Stanovski svet je odobril po trodnevem pretresovanju z 22 proti 17 glasovom naredbe zveznega sveta, da je posegel vmes, ter ga pooblastil še za nadaljše potrebne korake.

Nizozemsko. Stanje nizozemskega kralja je vedno bolj slabo. Kakor poročajo tamošnji listi, živi se kralj Viljem III. od dné 25. septembra le z mlekom. Zdaj je bolnik že neki popolnoma v nezavesti. Luksenburški državni minister je odpotoval k vojvodi Nasavskemu, da bi prevzel regentstvo.

Anglija. Zloglasni Castione se kaže vedno v bolj strašni podobi. Ko ga je prišla angleška oblast, našla je policija v njegovem stanovanju mnogo vsakovrstnega streliva ter je zaplenila. Gotovo se bode zdaj nad njim še ostrejša sodba izrekla.

Portugal. Iz Lisabone se poroča listom: Časnik „Correis da Noute“ trdi, da je nadvojvoda Karol Stefan, ki je došel z avstrijskim brodom v Lisabono, zadrževal kralju Karolu, da si bodo Avstrija, Nemčija in Italija prizadevale, vzdržati mir mej Anglijo in Portugalom. Ko odpluje avstrijsko brodovje, pričakujejo v Lisaboni nemškega in italijanskega brodovja. Martens Ferrao je naznanil, da se mu ni posrečila sestava zveznega ministerstva, ker so zahtevali progresisti svojo večino v vladi. Progresisti so v sporazumljenju z republikanci. Po Martensovem mnenju ne bode nobena evropska država podpirala Portugala kot republike proti Angliji. Zdaj je kralj Karol naročil Lucianu de Castro, da osnuje novo vlado. Kako bode izvršil ta mož dano mu nalogo, poročali bomo ob svojem času.

Turčija. Derviš paša, ki predseduje v vpravno bolgarskih razmer sestavljeni komisiji, dobil je, kakor poročajo armenski viri, od armenskega revolucionarnega odbora v Carjigradu pismo, v katerem mu preté s smrtjo, če bode pregovarjal sultana, naj ne posluša pritožb armenskih podložnikov. Pismo je komisijo močno prestrašilo.

Izvirni dopisi.

Iz Št. Jurija pod Taborom, 10. oktobra. (Pojasnilo.)* Naš dopis v „Slovencu“ z dné 15ega septembra t. l. popravlja predsednik in tajnik bralnega društva v „Slovencu“ št. 218, z dné 23ega septembra rekoč:

Ni res, da se vpisani kmetje lahko seštejejo na prste jedne roke.

V pojasnilo teh vrstic naj zadostuje sledeče: Dné 24. avgusta se je od navzočih kmetov ali večjih posestnikov vpisalo v društvo celó malo; koliko so pa g. predsednik imenovani dan nenavzočih kmetov vpisali, nam ni mogoče brez imenika članov na tanko določiti, še manje pa izvedeti, koliko kmetov so že po 24. avgustu do sedaj vpisali. Po takem moramo že gg. predsedniku in tajniku bralnega društva verjeti in reči: Ni res, da se vpisani kmetje lahko seštejejo na prste jedne roke.

Pač pa je res da je neki g. A — osebe za pristop bralnega društva podkupoval, obetal jim pi-jačo, celó več osebam ponujal denar, ako bodo na njegovo stran. Nekatere osebe niso hotele ponujenega denarja vzeti in se vpisati, nekatere osebe pa so ga vzele, vpisale se v društvo ter glasovale

*) S tem pojasnilom je ta stvar za nas končana.

Op. vred.

(Dalje v prilogi.)

baje tako, kakor jih je poprej imenovani g. A — poučil.

Podkupljene osebe in one, ki se niso dale podkupiti, so vse to same nam povedale. Res je tudi, da ima društvo liberalne časnike, kot „Tagespost“.

Res je, da so neko osebo v društvo vpisali, čeravno je sama rekla, da ne bo pristopila. Imenovani g. A — reče sebi J —, da mora tudi pristočiti društvu. J — reče, da ne bo. Ko pa pride imenovani A — drugi do osebe J — reče jej: Gdč. ste že vpisani. Jaz sem za vas plačal. Tako je pravila oseba J — nam sama.

Res je, da je A — v dan zborovanja več osebam — ki so se potem vpisale — več „štefanov“ vina plačal.

V prihodnje objavimo imena podkupljenih oseb in onih, ki se niso dale podkupiti in imena prič, (da ne bo mogel nihče poprej rečenega utajiti), če že nekateri nasprotne stranke tako imeti hočejo.

Z Goriškega, 6. oktobra.*) Moram Vam pred vsem sporočiti, da mi primorski Slovenci na Goriškem zelo pridno plešemo. Neki dopisnik se je nedavno v „Edinosti“ na široko in dolgo trudil, da bi odsvetoval od plesa, ter je velel, naj se neki davek naloži plesalcem. Vsako nedeljo se beró po goriških vogalih: Gran ballo a Peuma (r. Pevma) — a Biglia (r. Bilje), a St. Andrea (Štandrž) itd. To je žalosten napredek! Pač sramota! Dr. Lavrič se mora v grobu obračati nevolje; zato se je trudil in drugi ž njim, da se izdaja slovenstvo s plesom? Prilikoma naj povém, kaj in kako so mislili stari modrijani in državljani o plesu. Aristotel nasvetuje oblastvom, naj prepovedó ples mladini; Platon ostro graja plesalke; Demosten dolži Filipove privržence in jih sramoti, ker so plesali; Em. Prob sporoča, da so Rimljani smatrali ples kot zlo; Salustij pravi, da je bila Sempronija nenravita, ker je umetniše (morda nesramniše?) plesala nego se spodobi; celó Ovidij je zaznamoval plesišča kot kraje, kjer ni več srama; Seneka zove ples strašno gonilo k hudobiji; veliki Scipijon se je razjokal, ker je v svoji mladosti šolo za ples — le videl. (Dan danes ni več te baže solžá.) Ko je nekdo v rimskem senatu predlagal in utemeljeval potrebo novega gledišča tudi za ples, protivil se je Scipijon s tolikim uspehom, da se je že nakupljeno gradivo za ono gledišče takoj razprodalo; Katon je očital Mureni, da je plesal, in Ciceron smatra to grajo kot veliko zatožbo; rimski senat je za Tiberija prognal nekatere plesalce in plesalke; Domicijan je dal izbrisati nekatere plesalce iz imenika patricijev itd. Zgovorno zadosti. Takovi možje in državniki, kateri bodo sloveli, dokler bo zemlja stala, so pač vedeli, kaj je prav, kaj ne; ker so ples tako strogo proganjali, vedeli so menda tudi zakaj. Nekateri države, u. pr. na Grškem, so celó prepovedovale neke pohujšljive izjave in proizvode umetelnosti. Država ima pravico zahtevati, da se njeni udje ne pohujšavajo in redé v zlu. Toda zadosti o plesu. Le pristavljam, da sem tudi jaz nekaj strastno plesal, in da me je sram to priznati.

Najbolj skrivni sovražnik g. viteza Tonklija je znani g. E. Kl.; njega mora za propadanje najbolj zahvaliti. Dr. vitez Tonkli bil je res proti marsikomu nehvaležnega srca, preziral je rad (in to v svojo poglavitno škodo) možé, kateri so za nj delali; mislil se je trdnega, nerazrušljivega, omam'lo ga je državnozbornsko dostojanstvo. Ta graja je opravljena, resnica je in sam naj se potrka na prsa. Njegova nezgoda (katera bo imela še drugih posledic) ima pa na sebi nekaj elegičnega. Zagovarjati ga ne morem, ker ljubim preveč hvaležnost in dobro srce, a obžalovati tak padeč bodi mi svobodno. Gosp. vitez Tonkli je v svoji mladosti in pozneje v moških letih navdušeno deloval za slovenski rod; bil je izmed onih zvezd na Goriškem, katerih novi — seveda bolj razsvetljivi! — noče več videti na političkem nebu, češ, kaj bo ta starina. Toda zopet res je, da so „ti stari“ več učinili za domovino nego novinci, vsaj na Goriškem. Oni so n. pr. sredi groznih opovir z velikim požrtvovanjem ustanovili goriško čitalnico in posrednje druge po deželi. Oni so uveli slovenščino v deželno-zbornski urad, oni so delovali in se vedli, da so goriški Italijani (!) bali se Slovencev, ker jim ni greben rastle kakor zdaj. To je resnica. Slovenec se je tedaj v Gorici in na Goriškem svobodno gibal.

Stvar je tako kočljiva, da smo morali nad polovico dopisa črtati. Op. vred.

Smel je javno govoriti, tabore sklicavati itd. Zdaj pa — vse, vse nasprotno. Zdaj je goriški Sloven — suženj. Hujše ne more biti, pa je. Gorič njemu, kateri bi se predznil imeti nad svojo prodajalnico slovenski nadpis. Če kdo drugače sporoča, dela meglo. Vitez Tonkli ima zasluge. In kdo je ta gosp. E. Kl., kateri hoče, da zvonec nosi? Nekoč je nekaj časa vredoval „Sočo“. Napadal je v njej najbolj zaslužne možé, zmirom na vidiku pušča je svojo osebo kakor lirični politik (!), ako smem tako reči. Zdaj vreduje „Gospodarski List“, katerega pa tiska najhujši slovenski nasprotnik Paternolli. Ta list našega kmet. društva je vedno v slabih rokah, odkar je odšel g. Fr. Povše. Vredoval ga je nekaj neki človek, kateri, slovenske matere sin, ni imel nikakoršnega srca za slovensko stvar, še manj pa znanja v kmetijskih vedah in v slovenščini. Italijanski vsopredni list vreduje strokovnjak, italijanščini zelo več človek in izvrsten kmetijski profesor, celó pisatelj nekaterih strogo znanstvenih knjig. Zakaj moramo mi plačevati in imeti nestrokovnjaka za vrednika tako važnega lista za kmetijstvo? Ali se pa izdaje v slovenskem jeziku le zaradi političnih odnošajev in ne zato, da koristi in dobro poučuje? Naravnost predrzno je, govoriti in pisati o stroki, v kateri ni opravičenosti, ni znanja, kakor se to godi pri našem goriškem „Gosp. Listu“. Deželni odbor je odgovoren. Ali ni na slovenskem oddelku kmetijske šole sposobnega človeka za tako delo?

Toliko za zdaj, o priliki kaj več in — v globokejšo stran; po razmerah.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je daroval gasilnemu društvu v Zagorju na Notranjskem 50 gld. podpore.

(Osebnosti.) Profesor na novomeški gimnaziji, prečast. g. o. Ladislav Hrovat, je dobil povodom svojega umirovljenja, kakor se nam je že včeraj brzojavno poročalo z Dunaja, zlati križec za zasluge s krono. — Naučni minister je v dogovoru s trgovskim ministrom imenoval ravnatelja na tukajšnji državni realki, g. dr. R. Junowicza, svetovalcem za obrtni pouk na Kranjskem.

(Imenovanje.) Za svetovalca pri okrožnem sodišču v Rovinju je imenovan okrajni sodnik v Tolminu, Fr. Codrig, in za tajnika pri deželnem sodišču v Trstu sodniški pristav J. Maver.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) pokrovitelj je postal vseučilišni profesor v Zagrebu, preblagorodni gosp. dr. Fran Celestin, pisec nam v svojem darilnem pismu: „Pošiljam sto forintov družbi sv. Cirila in Metoda s srčno željo, da ona i nadalje deluje tako blagotvorno kot do sedaj, da nas edini v slogi in ljubezni za vero in dom, da bode v težki borbi za obstanek naše delo vedno bolj globoko in krepko zasézalo vse kroge slovenskega naroda; vsem hitelo na pomoč, da z vsestranskim delom, poštenjem in domoljubjem napredujemo in bomo vedno zvesti sinovi domovine in kot najbolj potisnjeno proti solnčni Italiji slovansko pleme ostanemo vedno živa, zelena veja široke, mirno šumeče slovanske lipe.“ — Srčno zahvaló zabeležujočim ta rodoljubni čin veleučnega svojega rojaka — nam je v veliko zadostilo, da tako merodajna oseba kot je on z navedenimi besedami odobrava delovanje družbe, koji do danes radi domačih in tujih neprijateljev ni bilo dano nastopati drugače, nego le najskromnejšim načinom.

(Volitev deželnega poslanca) namesto rajncega Seebacherja bode dné 16. oktobra v Celovcu. K temu volilnemu okraju spadajo sodniški okraji: Borovlje, Trg in Celovec. Borovljski okraj je slovenski, Trg je trdo nemški, celovski okraj je mešan. V vsem volilnem okraju je do 30.000 Slovencev in 28.000 Nemcev. Ker pa Nemci soglasno volijo nemško-liberalno, dočim so Slovenci razdeljeni na katoliško-narodne in liberalno-nemškotarske, in ker so ti poslednji še hujši nasprotniki, kot pravi Nemci, je zmaga skoro nemogoča. Pri zadnjih volitvah so Slovenci v tem okraju imeli 36 glasov. Ker pa bi potrebovali za zmago še jedenkrat toliko glasov, priporoča zadnji „Mir“, naj slovenski možje ne gredo na volišče. Nemški kandidat je neki Kirschner.

(Iz Pazina) v Istri se poroča, da se je 9. t. m. sestavilo novo narodno zastopstvo obširne mestne občine pazinske in si jednoglasno izbralo za načelnika odvetnika dr. A. Dukića. Po dolgem boju

stoji na čelu te važne, v srcu Istre ležeče občine mož-Hrvat, ki bode gotovo odločno branil občinske in narodne interese.

(O trgatvi.) Z Dobrne 8. t. m. se nam piše: Letos je grozdje tako lepo, kakor redkokedaj. Dež prve dni septembra je povzročil mrzlo vreme, ki je trajalo blizo tri tjedne. Vinogradniki so izgubljali upanje, da bi grozdje dozorelo. Toda navstali topli dnevi so jim strah odstranili. Trgatev se tukaj praviloma začne po prazniku sv. Terezije. Ali sedaj splošno govorijo, da bodo, če se vreme ne osnuje inče, letos začeli že sledeči ponedeljek obirati. Vsaj do danes še pisalec teh vrstic ni videl bračev v nobenej vinici. Trta je primeroma zelena ter ni opaziti posebnega razločka med kraji, koder so škropili z galico in med onimi, kjer so bili to opustili. Pač pa se pozna, da so bolj obdelavane gorice tudi bolj zelene. Vina bode blizu tolike mere, kakor vlni, ali glede kakovosti bo odločno boljše. Po sosednjih okolih v smeru proti Celju so deloma že obrali, deloma bodo te dni trgatev dokončali. Tako razmerje v časovnem obziru je sicer vsako leto.

(Vinska letina.) Iz krškega okraja se nam poroča, da se je vinska letina gledé kakovosti prav dobro, gledé količosti pa prav slabo obnesla. Zadnja dva meseca sta jako ugodno vplivala na razvoj trte — s silno vročino. Deževalo je le zvečer, po noči ali pa zjutraj, zato je grozdje tako čvrsto dozorelo, da imamo jako dobro kapljico. V škropljenih vinogradih je vino posebno izvrstno, a tudi v neškropljenih prav dobro; peronospera letos trtja ni veliko poškodovala, pa vročina je tudi ono popravila. Cena sedaj ni še določena. V začetku ne bo visoka, ker je ljudstvo brez denarja, a bo gotovo močno poskočila, ker je vina malo in ker se bo dalo ohraniti. Spravilo se je zdravo grozdje in to največ v tekočem tednu, pri najlepšem vremenu.

(Živahna občinska volitev.) Iz Smlednika se nam piše z dné 9. oktobra: Danes so se pri nas vršile volitve v občinski odbor za tretji volilni razred. To bi sicer ne bilo nič novega. Ali komur niso naše razmere znane, bodi mu povedano, da si pri nas prizadeva neka stranka rovati zoper dosedanega župana. Tako se je tudi danes poskušalo z upravitelje strani vreči ga z županskega stola. Čulo se je o zavezi Trbojcev z gospodom baronom. In res se je danes zbralo nenavadno veliko volilcev tretjega razreda v Hrašah pri županu g. Antonu Burgerju. Izvoljeni so pa bili slednjič vsi pristaši dosedanega župana, vrli narodni možje: Narobe Martin, župnik v Zapogah, Ivan Karlin župnik v Smledniku, Anton Burger, posestnik in župan v Hrašah, Simon Knific, Janez Bonča in Rozman Jakob, dosedanji odborniki. Vsi ti so dobili po 39 glasov; nasprotna stranka je privedla na volišče 37 mož, ki so enoglasno volili same Trbojce in g. barona Lazarinija. Drugi in prvi volilni razred volita v petek dné 17. okt. Izvolitev dosedanega župana je zagotovljena.

(Podpornemu društvu za slov. velikošolce na Dunaji) so darovali: G. dr. I. Farkaš, zdravnik, 1 gld., veleč. gospodje in sicer: M. Osenjak, kapelan 1 gld., J. Skuhala, dekan 1 gld., Ivan Kukovec, posestnik 1 gld., vsi v Ljutomeru. Nadalje sta darovala pri Mali Nedelji veleč. gospoda: Lavrenčič, župnik 2 gld. in Fr. Moravec, kaplan 1 gld. Skupno svoto 8 gld. izročil je imenovanemu društvu g. Ant. Mihalič, stud. med. na Dunaji. Srčna bodi hvala vsem darovateljem.

(Društvo v podporo vzbolelim duhovnikom.) Ni še preteklo dvojne desetletje, odkar je prelat in c. kr. dvorni kapelan msgr. Filip zasnoval misel za društvo, ki bi podpiralo duhovnike, katere je zadela bolezen. Imenovanec je razposlal vabilo po avstro-ogrske monarhiji in pa po državah nemškega cesarstva; ob enem se je obrnil s prošnjami na osebe, kjer je upal dobiti denarne pomoči. Vspeh bil je nepričakovan. Med prvimi ustanovniki sveti se imé svetlega cesarja in cesarice, in vseh ustanovnikov iz hiš vladarskih je okoli dvadeset. Tudi duhovniki so se oglaševali v obilnem številu. Vsakdo je pač lahko sodil tako: če ne bom pomoči potreboval jaz, bode pa moja podpora dobro došla vzbolelemu sobratu, in tistega goldinarja, ki ga prilagam vsako leto, še pogrešal ne bodem. Na podlagi malih prispevkov je, kakor se nam piše, tekom let društvo nabralo precejšnji znesek, katerega obresti se obračajo v prid duhovnikom, ki so oboleli in je upanje, da bodo po primernem odpočitku zopet nastopili

službo. Mi smo nedavno priobčili vzpored za letošnji občni zbor imenovanega društva. Sedaj nam pišejo, da je pri istem v Gorici bilo zastopanih 80 glasov. Po stanju dne 30. sept. je društvo imelo 146.000 gl. premoženja deloma v gotovini, a največ v vrednostnih papirjih. Prelat Filip je pri dobrih ljudeh nabral toliko denarja, da je v svojem rojstvenem kraju na Češkem pozidal novo cerkev, župnico in ustanovil župnikovino. In omenjeni znesek spričuje, da ustanovitelj izvrstno skrbi tudi za društvo v podporo vzbolilemu duhovniku.

(Kontrolni shod) rezervnikov in dopustnikov za sodniški okraj ljubljanske okolice bo v vojašnici pri sv. Petru ob 9. uri dopoldne, in sicer dne 17. oktobra za občine Št. Jurij, Grosuplje, Lipljene, Šmarje, Račina, Slivnica, Studenec, Iška Vas, Iška Loka, Pijava Gorica, Želimlje, Tomišelj, Verbljene, Dolenja Šiška; dne 18. oktobra za občine Šmartina, Gor. Šiška, Št. Vid, Medvode, Ježica, Moste, M. D. v Polju, Podgorica; dne 19. oktobra za občine Brezovica, Dobrava, Log, Vič, Črnuče, Dobrunje; za vrhniški sodniški okraj na Vrhniki na dvorišču pri Mantovi dne 20. oktobra za občine Borovnica, Horjul, Št. Jošt, Preserje; dne 21. oktobra pa za občine Polhov Gradec, Vrhnika in Črni Vrh.

(Na Koroškem) imajo letos mnogo sadja, ki pa nima cene, ker je tudi po drugih deželah obrodilo.

(Obesil) se je te dni v svojem stanovanju v Kolodvorskih ulicah sprevednik državne železnice, Andr. Belc, rodom iz Gorénjnih Pirnič, star 41 let. Samomorilec je že več let ločen od svoje žene.

(Svetovna razstava na Dunaji.) Sestavil se je nekda odbor, ki hoče ob cesarjevi petdesetletnici (leta 1898) na Dunaji prirediti svetovno razstavo, katere troški bi znesli 25 milijonov.

(Zavarovanje proti nezgodam.) Opozorujemo na današnji inserat c. kr. priv. zavarovalnice „Avstrijski Phönix“ na Dunaju, ki zavaruje tudi proti telesnemu poškodovanju za zelo nizke premije. Z ozirom na nesrečne slučajnosti, ki se morejo vsakemu pripetiti, je to zavarovanje za vsakoga priporočljivo.

(Na dunajski kmetijski in gozdarski razstavi) je bil, kakor se nam poroča, mej že imenovanimi razstavljalci odlikovan s priznalno diplomom tudi „Prvi kočevski domači obrt“.

Raznoterosti.

— Volkovi na Ogrskem. Iz Kašave se poroča 2. t. m.: V vasi Petőtzinye se je nedavno prikazala cela čeda volkov. Ti sivi tatovi so napali v gozdu pasočo se goved, raztrgali eno kravo ter na to planili med prešiče ter jih sedem razmesarili. Druga goved je zbežala domov pred krvoločno zverjadjo. Od prešičev jih pogrešajo še sedem, kateri so se bržkone izgubili. Drugi dan je bila lov na predrzne volčje lopove, a brezuspešna. Volkovi so se umaknili bržkone v gozdove.

— Orjaški krompir. Nedavno je bil v Meranu na trgu krompir, ki je tehtal 82 dek.

— Kolikobučeljenavadnovjednem panji? Baron Berlepsch, ki se prištevja k prvim nemškim bučelarjem, je preračunal, da je v boljših panjih 64.000 do 80.000 bučel.

Telegrami.

Dunaj, 10. oktobra. Kakor se poroča iz Belega Grada „Pol. Corr.“ namerava kralj Milan odpotovati v inozemstvo, ko bode rešil nekatere zasebne zadeve. Bržkone se bode nastanil za dlje časa v Parizu. Regentstvo in vlada si prizadevata posredovati med kraljem Milanom in metropolitom Mihaelom v tem zmislu, da se ugotovi v glavnih točkah Milanovim željam.

Dunaj, 11. oktobra. Kupčijski minister je zaukazal, da se morajo ladije, prišedše iz pristanišča Aleksandrete in z obrežja med Mersino in Tripolisom sedem dni opazovati, da se ne zanese kolera.

Praga, 10. oktobra. Staročeski zaupni možje so imeli včeraj pod predsedništvom dr. Riegra konferenco ter so soglasno odklonili mladočeski predlog, da se izda vkupni razglas na češki narod.

Beli Grad, 10. oktobra. Tukajšnji turški zastopnik je predlagal, naj se kratkim in mirnim potem reši zadeva, ker so nedavno Albanci preskočili srbsko mejo in pomorili srbsko mejno stražo. Srbska vlada namerava s sporazumljenjem Turčije osnovati na meji vojaško posadko.

Bourges, 10. oktobra. V pirotehniški šoli se je razpočilo strelivo. Pet oseb mrtvih, štirideset poškodovanih.

Peterburg, 10. oktobra. „Nov. Vremja“ poroča, da se železnica preke Sibirijske prav gotovo zgradi. Grajenje se bode neki takoj pričelo.

London, 11. oktobra. Kakor se poroča iz Neapola listu „Times“, je italijansko-angleško pogajanje brezuspešno, ker je Italija odklonila angleški predlog, vsled katerega naj bi dobila Anglija precejšnji del vzhodnega Sudana, brez Kasale.

Umrli so:

9. oktobra. Alojzij Rus, dijak, 15 let, Salendrove ulice 6, typhus abdominalis. — Jožef Ogrič, prisiljenec, 39 let, Poljanski nasip 59, naglo umrl.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrina na 24 ur v toč.
opazovanja		razkoma v mm	toplomera po Celziju		
7. u. jut.	743.3	1.2	sl. vzh.	jasno	
9. 2. u. pop.	741.9	12.8	sl. jzap.	„	0.00
9. u. zveč.	741.9	7.5	brezv.	„	
Srednja temperatura 7.2°, za 6.1° pod normalom.					

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

11. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88	gl.	60	kr.
Srebrna „ 5 1/2 „ 100 „ 16% „	88	„	70	„
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107	„	65	„
Papirna renta, davka prosta	101	„	40	„
Akcije avstr.-ogerske banke	981	„	—	„
Kreditne akcije	308	„	50	„
London	114	„	80	„
Srebro	—	„	—	„
Francoski napoleond.	9	„	08	„
Cesarski cekini	5	„	42	„
Nemške marke	56	„	35	„

Največji izbor. Najnižje cene.

Skrbno izdelovanje.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch, tovarna dežnikov, Ljubljana, Mestni trg 15.

Zahvala in priporočilo.

Udano pedpisani uljudno zahvaljujem dosedanje svoje p. n. goste za skazano zaupanje ter se usojam naznanjati, da sem preselil svojo

gostilno

iz Vegovih ulic št. 10 v lastno hišo na Rimski cesti št. 4.

Zagotavljam, da bodem vedno stregel z dobrimi jedili in pristno kapljico, prosim ohraniti mi še nadalje naklonjenost in se priporočam za mogobrojni obisk.

(3-1)

Alojzij Zajc.

J. BENDIK-a,

tovarnarja v Št. Valentinu na Spodnjem Avstrijskem,

hranilna mast

za usnje

je najboljšo sredstvo, da se usnje ne premoči.

Za likanje usnja se priporoča ravno izumljena, pred ponarejanjem s e. in kr. privilegijem zavarovana

tinktura

za usnje.

Glavna zaloga v Ljubljani pri gg. Schusnigu in Weberji, nič več pri Krisperji. (10-2)

Svarimo pred ponarejanjem.

Najcenejši, najboljši, preskušen, rujavi lesni pomaz

BARTEL-ov izvorni carbolineum

varuje trajno (16-15)

pomazane plotove, kolarnice, skladišča, vozove, gospodarsko orodje, tla itd. pred gnjilobo, glivami, oštorjenjem in žuželkami. V hlevih razkužuje.

1 kgr. zadošča za 6 kvadratnih metrov. Pregled brezplačno. Kakovost neprekošeno z jamčeno. 5 kgr. 1.50 gl., 100 kgr. 16 gl. z Dunaja.

Najcenejša karbolna kislina, karbolno apno, kolomaz.

Mihael Barthel in drugovi,

kemijska tovarna v Ratisboni in na Dunaji, X. okraj, Keplergasse Nr. 20. (Ustanovljena 1781.)

Zaloga imata brata Eberl v Ljubljani.

Dunajske razstavne srečke à 1 gl.

Le malo jih je še!

11 srečk 10 gl.

6 srečk 5 gl. 50 kr.

Glavni dobiček

50.000

gld. vrednosti.

Žrebanje že 30. oktobra.

Srečke po 1 gld. pri C. C. MAYER-ji v Ljubljani.

prilavljena od lekarja GABR. PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplivo zdravilo, katero krepi želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovi ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov ureja in zdravi, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 stekleničic za gl. 136; po 24 za gl. 260; po 36 za gl. 384; po 44 za gl. 426; po 55 za gl. 526; po 110 za gl. 1030; po 550 za 50 gl.

Dobiva se v steklenicah po 10 kr. le v Ljubljani v lekarni „Pri angelju“, Dunajska cesta, v steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. (60—6)

Vinko Čamernik,

kamnosek,

v Ljubljani, Parne ulice št. 9, filijala tik mesarskega mostu.

se najljubše priporoča prečastiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela,

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših načrtih prav lično in iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobni spomenikov.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovoljenega zidanega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto in sicer pomladi in pred Vsemi svetimi.

Se posebej opozarja na krasen, od kajnahtalskega, kararskega in črnega marmorja izgotovljen **spomenik,**

kateri prodaja po primerno jako nizki ceni.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna

stvarbinska dela,

katera fino, trpežno in ceno izvrši. (6)

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za stokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

in njih posamezne dele.

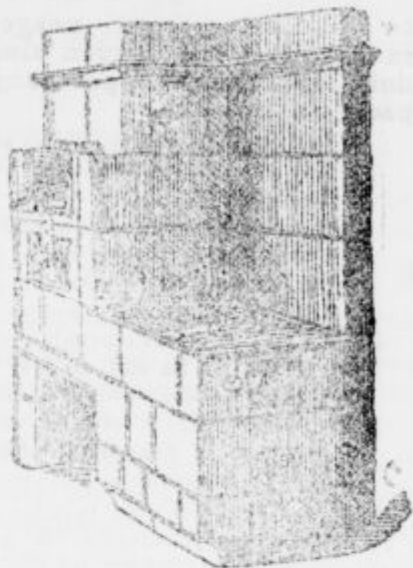
Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(42)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži doerski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polju.

Trgovina z železnino

ALBIN C. AHČIN-a

v Ljubljani,

Gledališke ulice št. 8

priporoča svojo bogato zbirko

nagrobni križev,

pristno pozlačenih in najfinejše izdelanih, ali tudi surovih. (12—10)

Dalje se priporoča v izdelovanje grobnih in cerkvenih omrežij (gavtrov) itd.

Trgovina z železnino

Albin-a C. Ahčin-a

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8,

priporoča svojo bogato zalogo poljedelskega orodja, posebno plugov, lepo in močno izdelanih po najnižji ceni, plužnih delov, motik, lopat, ameriških gnojnih vil, prav lepo in lahko izdelanih, a poleg tega vendar trpežnih, zobov za brane, žag za na vodo, pil za žage, delov za vodnjake, mesingastih plošč za komate, potem rož, steselcev, ôs, zavornic za vozove, okov za voze itd., šin za kolesa, podkev, cokel, konjskih žabljev, slokih žag, kôs, srpov, slamoreznih kôs, klepalnega orodja, sekir, cepinov, železnih grabelj. (28—22)

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, svinco kupuje se vedno po najvišjih cenah.

P. HILZER,

ces. in kralj. v Dunajskem

dvorni zvonar Novem Mestu

priporoča zalogo zvonov za zvonike, lepo- in soglasne zvončke vsake velikosti in vsakovrstnega glasü.

Za določen glas, popolno in čisto ubranost in blaglasje zvonov se jamči, kakor tudi za lepo umetaljno litje in najboljšo rudnino.

Nadalje priporoča jarne in druge reči za zvonove iz kovalnega železa in iz lesa po svojem najboljšem in priznatem sistemu za lahko zvonjenje

Naročeni predmetje izvršujejo se naglo, cenó in z najugodnejšo plačilno pogodbo.

L. 1838. ustanovljena tovarna je prodala že 4710 zvonov, ki so tehtali 1.272.800 kg.

Odlite: Zlati križec za zasluge s krono l. 1887., „dve svetinji za napredek“ dobljeni na dunajski svetovni razstavi 1873. l. za zvonove dunajske votivne cerkve. Odlite zlate svetinje na dunajski obrtniški razstavi 1889. l. v Budejericah (Budweis) itd. itd. Vrh tega mnogo priznanj za izvrstne izdelke. (24—18)

Lepoglasne zvončkulje s štirimi zvončki za zakristije po 25 gl. in višje. Lepoglasne altarne zvončkulje od alpaka s štirimi zvončki po 14 gl., s tremi po 11 gl.; od medí (mesinga) s štirimi zvončki po 10 gl., s tremi po 8 gl.

Obrazci in ceniki se pošiljajo brezplačno.

FERD. BILINA & KASCH

Židovske ulice št. 1 LJUBLJANA Židovske ulice št. 1

priporočata svojo bogato zalogo vseh vrst rokavic od usnja (lasten izdelek), kakor tudi kaj trdne volnate zimske rokavice za gospode in gospé.

Velika izbira

zimskih čevljev (Filzschuhe)

nizkih in visokih, dalje nepremočnih gumi-čevljev (Gummiüberschuhe) za otroke, gospode in gospé. — Izdelujeta in imata v zalogi

kirurški obreze in kilne pasove

jamčeno najnatančnejše in trpežne, istotako razne kirurški priprave.

Velika izbira

potnih kovčegov in torbic,

kravat, hlačnikov, krtač, glavnikov, mila in parfumov. Zaloga pristnega ameriškega gumi-perila

v vseh modnih oblikah; najnovejše v chiffon-, zavratnikih in manšeta.

Telovniki, nogovice, tudi normalno perilo po profesor Jägrovem sistemu.

Vse po najnižjih cenah.

Ces. kralj. privileg. zavarovalna družba

AVSTRIJSKI PHÖNIX

— na Dunaji —

zavaruje proti

telesnemu poškodovanju

vsake vrste, naj se primeri **nezgoda v službi**, pri **svojih opravkih** ali pa tudi **razven službe in razven svojih navadnih opravkov**, na **potovanji**, **vožnji**, **lovu**, kakem **napadu** itd. itd. in sicer:

- I. V slučaju smrti (do 62.500 gld.) izplača se takoj cela zavarovana svota, če poškodovani tudi še le v enem letu na naslednjih umrje.
- II. V slučaju invaliditete (do 100.000 gld.) se pa plačuje do smrtne rente zavarovane svote od 6% do 17% po starosti poškodovanega ali pa tudi namesto rente dotični kapital.
- III. Za manjša poškodovanja se lahko zavaruje od 1 gld. do gld. 73.50 na dan. Ako se je le najmanjše poškodovanje pripetilo, dobi poškodovani od dneva, ko se je pričel vračati do 200 dni v letu za **vsak dan celo dnevno zavarovalnino** in sicer **neodvisno** od in razven slučajev pod I in II, akoravno je še svoje posle lahko opravljal.

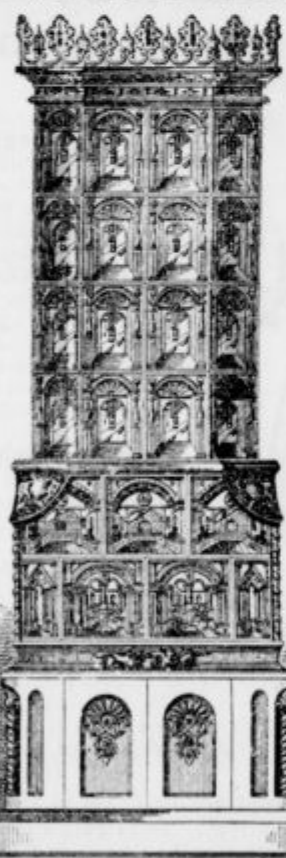
Naša zavarovalnica ima najnižje tarife in priznava odškodnino tudi za najmanjše poškodovanje. N. pr. bi plačali duhovniki, odvetniki, notarji, uradniki, trgovci itd.:

I. Za slučaj smrti	za 10.000 gld.	4 gld. — kr.
II. " " invaliditete	10.000 " "	6 " — "
vкуп torej za		20.000 gld. 10 gld. — kr. na leto.
III. Za vsaki goldinar dnevne odškodnine v času bolezni, pa		1 gld. 10 kr. na leto

Pojasnila podaja in oglasila **franko pošilja**

glavni zastop v Ljubljani,
Šelenburgove ulice 3.

(3—1)

Fran Jevnikar

Ljubljana

Tržaška cesta šte. 29

priporoča prečast. duhovščini in slavnemu občinstvu

lepo, ukusno in solidno izdelane salonske in navadne lončene, belo, rujavo, zeleno in slonokoščeno osteklene, ognju protivne

peči

v najraznovrstnejših oblikah, kakor tudi vse v to stroko spadajoče izdelke po najnižjih cenah.

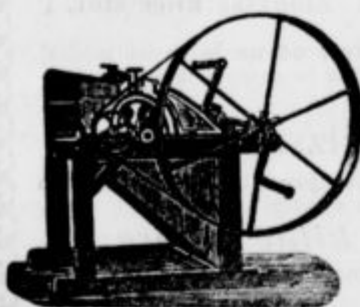
Cenilnike pošiljam na željo **franko.**

Zastopništvo

pri (40-29)

Vidic & Comp.
Slonove ulice.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlini za olive, vinske in sadne stiskalnice, priprava za odstranjenje peronosper, mlini za grozdje in sadje, avtomatične stiskalnice za zeleno pičo

Mlatilnice, čistilnice in vitala, stroji za ropkanje turšice, sejalniki, orala itd. itd. Sušilne priprave za sadje in sočivje.

Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno izgotovljene in po tovarniških cenah

IG. HELLER, Dunaj, Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

Razprodajalcem najugodnejši pogoji.

(20—20)

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.

Izdajatelj: Matija Kolar.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik

Lepo in bogato s pravim zlatom
pozlačene

(5—1)

nagrobne križe

priporoča po nizkih cenah

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino v LJUBLJANI,
Mestni trg 10.

Na zahtevanje **doposljejo se**
obrazci in ceniki franko.

Važno za zdrave in bolne!

Najboljše in priporočljivo sredstvo proti **glavobolu**, **bolezni v želodcu**, **v prsih**, na **pljučih**, **obistih**, **jetrah**, dalje proti **protinu** in proti **živčnim boleznim**, proti **kašlju**, **hripavosti**, **uspešno za otroke**, **dojence**, **prebolele**, za **ženske pred in po otroški postelji**, **bledične**, **krvirne** sploh **slabotne osebe** je

Trnkóczyjeva

hmelova sladna kava,

katera je najboljše **dijetetično okrepjujoče in tečno sredstvo**, od mnogih zdravnikov kot »izvrstno«
priporočeno.

Zametek 1/4 kilo teže velja **30 kr.** Najceneje se kupi v zavojih po 4 kile, v katerih so 4 zamotki. Dobiva se pri izdelovalatelju

Ubalđ. pl. Trnkóczy-ju, lekarju v Ljubljani,

dalje v **glavnih zalogah** lekarjev na **Dunaji**: **V. pl. Trnkóczy-ju**, 5. okraj, Hundstürmerstrasse št. 113; **dr. Otto pl. Trnkóczy-ju**, 3. okraj, Radeckýjev trg št. 17; **Jul. pl. Trnkóczy-ju**, 8. okraj, Josefstadtstrasse št. 30; v **Gradi** (Stajarsko): **Vendelin pl. Trnkóczy-ju, lekarju**; dalje pri vseh **lekarjih**, **trgovcih**, **droguistih** itd., **pristne** le v **zamotkih**, ki imajo **zgorajšnjo** **oblastveno vknjiženo znamko.**

Razprodajalcem dovolim **znatni popust.**

(8)

Premija na svetovni razstavi v Londonu 1862, Parizu 1867, Dunaji 1873, Parizu 1878.

Klavirji na obroke za na deželo

salonski krilasti klavir, pianine (52-35)

iz tovarne svetovno znane **tvrdke (Gottfried Cramer) — Wilh. Mayer** na **Dunaji** za 380 gld., 400 gld., 450 gld., 500 gld., 550 gld., 600 gld., 650 gld., **pianine** za 350 gld. do 600 gld.

Klavirji družih tvrdk za 280 do 350 gld.

Izposojilo klavirjev za na deželo pod najugodnejšimi pogoji.

Prodajalnica in posojilnica klavirjev **A. Thierfelder, Dunaj, VII., Burggasse 71.**

Hišni telegraf

brez telefona

le gld. 4.50

in višje.

Posamezni deli
za napeljavo
strelovodov,
hišnih telegrafov
in
telefonov

so vedno na razpolago.

Za dobro, zanesljivo in točno delo jamči, cena je kar mo-
goče nizka.

Josip Rebek,

(prej Karol Ahčin)

ključarski mojster,

13 Francovo nabrežje **Ljubljana** Francovo nabrežje 13.

priporoča svojo izbrano zalogo lepo, natančno in trpežno izdelanih

štedilnih ognjišč

okov za okna in vrata; izdeluje tudi

železne ograje

v vsakovrstnih oblikah po poslanih vzorcih ali lastnem načrtu in sploh **vsa ključarska dela** po najnižji ceni.

Sprejema naročila iz mesta in z dežele ter je izvršuje točno, poseni in zanesljivo.

Posbno opozarja na svojo na **Kranjskem največjo zalogo**

elektrotehničnih proizvodov

katera omogočuje najzanesljivejšo vpeljavo **telegrafov** in **hišnih telefonov** v poljubni dolgoti. Slednja priporoča še posebej cenjenim gg. trgovcem in tovar-
narjem v varstvo pred tatovi in svrhu hitrega poslovanja.

Prečast. duhovščini, veleposesnikom, tovarnarjem in sploh hišnim posest-
nikom se priporoča za napeljavo

strelovodov,

katera napeljuje na **stolpe**, **dimnike** in **poslopja** po najnovešem zanesljivem načinu; **popravlja** tudi že **napeljane pohabljenе strelovode**, katerih zanesljivost preizkuša z navlašč za to naročenim „**elektrometrom**“.

(20-10)

Tisk „Katoičke Tiskarne“ v Ljubljani.